וּבזה שנקט התנא הלך על משענתו הָא קָא מַשְׁמַע לָן – השמיענו דְּהָלַךְ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ הוּא דִּכְעֵינָן אוּמְדָנָא – צריך לאומדו אם מת מחמת חוליו הראשון אם לא, כיון שיש רגלים לדבר שלא מת מחמת חוליו הראשון כלל כיון שהלך על משענתו, אבל אִידָךְ – מי שלא הלך על משענתו, אפילו אוּמְדָנָא נַמִּי לֹא בְּעֵינָן, ומחזיקים אותו שאף שניתק לחולי אחר יש בו עדיין מחולי הראשון.

מדייקת הגמרא, שָׁמְעַתְּ מִינָּהּ – ממשנתינו שֹׁשְׁכִיב מֶרַע שנתן מתנה לפלוני, אף שֶׁנִּיתַּק מֵחוֹלִי לְחוֹלִי ומת מחמת החולי השני, מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה, שהרי לדעת רב הונא מדובר במשנתינו שניתק מחולי לחולי, ומשמע שדווקא כשפירש 'אם מתי מחולי זה' הצריכה המשנה לבודקו אם מת מהחולי הראשון או השני, אבל אם נתן מתנה בסתם, אף שמת מחולי אחר הרי היא מתנה. אומרת הגמרא, אִין – אכן כך הדין, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב, שְׁכִיב מֶרַע שֶׁנִּיתַּק מֵחוֹלִי לְחוֹלִי מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה.

הגמרא חוזרת לעיקר דינו של רב הונא (לעיל עב:), ששכיב מרע שנתן גט ועמד, חזר אפילו כשלא התנה בשעת נתינת הגט 'אם מתי', ומביאה הגמרא שרַבָּה וְרַבָּא, לֹא סְבִירָא לְהוּ הָא דְּרַב הוּנָא, ולדעתם אם השכיב מרע לא אמר 'אם מתי', אף שמסתבר לנו שנתן הגט רק על דעת שימות, מכל מקום אם עמד מחולי אין הגט בטל, משום גְּזֵירָה דרבנן, שחששו שֶׁמָּא כשיראו בני אדם שהנותן גט בסתם, אין הגט חל אלא אם מת, אבל אם עמד מחוליו הגט בטל, יֹאמְרוּ שֵׁשׁ גֵּט לְאַחַר מִיתָה, ויכשירו גט אף באופן שאמר בפירוש 'זה גיטך לאחר מיתה', והם אינם יודעים שכשנתן בסתם כוונתו שיחול הגט מעכשיו אם יומת והרי זה גט מחיים, ולכך תיקנו חכמים שאפילו אם עמד מחוליו מגורשת.

מקשה הגמרא, וּמִי אִיכָּא מִידֵּי דְּמַדְאוֹרַיְיתָא לֹא חֲיֵי גִּיטָּא – וכי יש אופן שמן התורה הגט בטל, וּמִשּׁוּם גְּזֵירָה דרבנן שָׁרֵינַן אֵשֶׁת אִישׁ אִישׁ לְעֻלְמָא – מתירים אשת איש לינשא. שהרי כאן כיון שיש לו לגט ליבטל מן התורה כיון שעמד מחוליו, איך תתגרש בו מחמת גזירה דרבנן.

מתרצת הגמרא, אִין – אכן יש כח ביד חכמים להתיר אשת איש, משום דְּמְקַדֵּשׁ אשה, אַדַּעְתָּא דְּרַבָּנַן מְקַדֵּשׁ – הרי הוא תולה קידושיו בדת משה וחכמי ישראל [כשאומר 'הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל'], וּבמקום הצורך אַפְקְעִינְהוּ רַבָּנַן לְקִדּוּשִׁין מִינַּיהּ – הפקיעו רבנן את קידושיו למפרע.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אַשֵׁי, תִּינַח דְּקִדֵּישׁ בְּכַסְפָּא – אמנם באופן שקידשה בכסף מובן שיכולים חכמים לבטל את הקידושין על ידי שיפקירו את מעותיו שנתן לה בשעת הקידושין, שהרי 'הפקר בית הפקר'. אך אם קִדֵּישׁ אשה בְּקִנְיָן בִּיאָה, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר – מה הפקיעו חכמים, וכי בעילתו שבעל מה תהא עליה. אָמַר לֵיהּ רב אשי, אף באופן שקידשה בביאה, כיון שתלה קידושיו על דעת חכמים, שַׁוְיוּהָּ רַבָּנַן לְבָעֵילַת זְנוּת – עשו חכמים את בעילתו בעילת זנות, ולא חשו שבעילתו תהיה בעילת זנות ולא בעילת קידושין.

הגמרא מביאה ברייתא שדנה באופן דומה לנידון משנתינו: תָּנוּ רַבָּנָן, אמר לאשתו 'זֶה גִּיטֵּךְ מֵהַיּוֹם, אִם מֵתִי מֵחוֹלִי זֶה', וְלבסוף נָפַל הַבַּיִת עָלָיו, אוֹ שֶׁהִכִּישׁוֹ נָחָשׁ ומת, כיון שלא העלה על דעתו מיתה מעין זו, שאינה שכיחה הרי שלא נתכוין לגרשה באופן זה וְאֵינוֹ גֵּט. אולם אם אמר 'זה גיטך אִם לֹא אֶעֱמוֹד מֵחוֹלִי זֶה', וְנָפַל עָלָיו בַּיִת אוֹ הִכִּישׁוֹ נָחָשׁ, הֲרֵי זֶה גֵּט, שהרי לבסוף לא עמד מחוליו.

שואלת הגמרא, מַאי שָׁנָא רֵישָׁא וּמַאי שָׁנָא סֵיפָא – אם מבואר בסיפא שהבעל מעלה בדעתו לגרשה אף באונס זה שאינו שכיח, אם כן מדוע ברישא אינו גט, ואם טעם הרישא שבטל הגט הוא משום שאין הבעל מעלה בדעתו לגרש באופן זה, אם כן מדוע בסיפא הגט בשר.

מביאה הגמרא להוכיח שדין הסיפא משובש, שכן היה מעשה בבבל, באדם שאמר לאשתו 'הרי זה גיטך אם לא אעמוד מחולי זה', ואכלו ארי, והסתפקו אם הגט קיים או בטל, ושלחו שאלה זו לארץ ישראל, וְשָׁלְחוּ מִתָּם – מארץ ישראל להשיב. שבאָכְלוֹ אֲרִי, אֵין לָנוּ שיהא גט, כיון שאינו שכיח, ולא העלה הבעל על דעתו לגרש את אשתו באופן זה. וכיון שמצינו שפסקו שהגט בטל, יש לנו לומר שהסיפא של הברייתא דין משובש הוא, והעיקר הוא כהרישא.

מביאה הגמרא נידון בענין מעין זה: מעשה בהַהוּא גַּבְרָא דְּזַבִּין אַרְעָא לְחַבְרֵיהּ – אדם שמכר שדה לחבירו, וְקַבִּיל עֲלֵיהּ המוכר אחריות, על כָּל אוּנְסָא דְּמִתַּיְלִיד בשדה. וְלִסּוֹף, אַפֵּיקוּ בָּהּ נַהֲרָא – הטו את הנהר שיעבור בשדה זו על פי צווי המלך. אָתָא הלוקח לְקַמֵּיהּ דְּרַבִינָא, ותבע שהמוכר יתן לו שדה אחרת כפי האחריות שקיבל עליו. אָמַר לֵיהּ רבינא למוכר, זִיל שַׁפֵּי לֵיהּ – לך והעמד לו שדה ראויה, דְּהָא קַבִּילְתְּ עֲלָךְ אחריות כָּל אוּנְסָא דְּמִתַּיְלִיד בשדה זו. אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בַּר תַּחֲלִיפָא לְרַבִינָא, הלא אוּנְסָא דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּא, ולא העלה המוכר על דעתו לקבל אחריות על אונס זה. אֵינְגֵּל מִילְּתָא וּמָטָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבָּא – נתגלגל מקרה זה ובא לפני רבא, אָמַר לְהוּ רבא, אכן אוּנְסָא דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּא, ולא קיבל המוכר אחריות על אונסים מעין אלו, ולפיכך פטור הוא.

אִיתֵיבֵיהּ – הקשה רָבִינָא לְרָבָא מהסיפא של הברייתא שהובאה לעיל, שאם אמר 'הרי זה גיטך אִם לֹא אֶעֱמוֹד מֵחוֹלִי זֶה', וְנָפַל עָלָיו בַּיִת אוֹ הִכִּישׁוֹ נָחָשׁ, הֲרֵי זֶה גֵּט. הרי שכוונת הבעל אף לאונס שאינו שכיח, ומדוע לגבי שדה הינך סבור שאונס שאינו שכיח אינו בכלל האחריות שקיבל עליו.

אָמַר לֵיהּ רָבָא, עד שאתה מקשה עלי מהסיפא של הברייתא, וְאֵימָא – תוכיח כדברי מַהֲרִישָׁא של אותה ברייתא, שאם אמר 'הרי זה גיטך מחולי זה ונפל הבית עליו או הכישו נחש, אֵינוֹ גֵּט', משום שעל דעת אונס שאינו שכיח לא גירשה, והוא הדין לגבי שדה לא קיבל אחריות באונס שאינו שכיח.

אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מְדִפְתִּי לְרַבִינָא, מדוע דחה רבא את הקושיא שהקשו עליו מהסיפא, וְכִי מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא סתירה מהֲרִישָׁא אַסֵּיפָא, לֹא מוֹתְבִינַן תְּיוּבְתָּא מִינָּהּ – אין להקשות על דבריו מהסיפא. אָמַר לֵיהּ רבינא, אִין – אכן, בֵּיוָן דְּקַשְׁיָא רֵישָׁא אַסֵּיפָא, לֹא אִיתְּמַר בֵּי מָרֵיהּ – הרי זה מוכיח שברייתא זו לא נשנתה בבית המדרש, שבו יושבים תלמידי חכמים שיתרצוה, וּבהכרח מְשַׁבַּשְׁתָּא הִיא, ואין להקשות ממנה ולא לסייע ממנה. וכיון שאין להוכיח מן הברייתא, זִיל בָּתַר טַעְמָא – יש לילך בזה אחר הסברא שאין אדם מעלה על דעתו אונס שאינו שכיח, ולא קיבל עליו אחריות על זה.

רַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, (זבן) [זַבְנוֹן] שׁוּמְשָׁמֵי אַגִּידָא דְּנַהַר מָלְכָּא – קנו שומשמין על שפת נהר המלך, וְאָגוּר מָלְחֵי לְעַבּוּרֵינְהוּ – שכרו ספנים שיוליכו את השומשמין לביתם בספינה דרך הנהר, והמוכרים קַבִּילוּ עֲלֵיהוּ אחריות על כָּל אוּנְסָא דְּמִתַּיְלִיד בדרך. לְסוֹף אִיסְתַּבַּר נַהַר מָלְכָּא – הוקם 'סכר' בנהר המלך ולא יכלו הספינות לעבור בו. אָמְרוּ לְהוּ – אמרו רב פפא ורב הונא למוכרים, אֲגוּרוּ חַמְרֵי אַפֵּיקְעִינְהוּ נִיחָלָן – שכרו חמורים להוציא את הסחורה מן הנהר ולהוליכה לביתנו, דְּהָא קַבִּילְתּוּ עֲלַיְיכוּ כָּל אוּנְסָא דְּמִתַּיְלִיד – שהרי קיבלתם על עצמכם כל אונס שיוולד בדרך. אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא שיפסוק להם את הדין, אָמַר לְהוּ רבא לרב פפא ורב הונא, קָאזֵי חֲיוָרֵי – אווזים לבנים, מְשַׁלְּחֵי גְּלִימֵי דְּאִינָשֵׁי – המפשיטים בגדיהם של אנשים מעליהם, כלומר פוסקים אתם שלא כדין לטובתכם, אוּנְסָא דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּא – סבירת הנהר הוא אונס שאינו שכיח, ולא קיבלו המוכרים עליהם אחריות מאונס שאינו שכיח, ולכך פטורים הם מלשלם לכם את הוצאות שכירות החמורים.

משנה

הנותן גט לאשתו, ואמר לה 'הרי זה גיטך מהיום אם מתי', כיון שאם הוא ימות הרי היא מגורשת משעה שנתן לה את הגט, לכך לֹא תִתְיַחֵד עִמּוֹ אחר קבלת הגט מחשש שמא יבוא עליה ביאה לשם קידושין ותהא צריכה ממנו גט שני, אֶלָּא בִּפְנֵי עֵדִים. וְאֲפִילּוּ עַל פִּי עֶבֶד, אֲפִילּוּ עַל פִּי שִׁפְחָה, כיון שבפניהם הוא בוש לבוא עליה, חוּץ מִשִּׁפְחָתָהּ, שאסורה היא להתייחד עם בעלה בפניה, מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ של האשה גַּס בָּהּ בְּשִׁפְחָתָהּ – רגילה היא בה, ואינה בושה ממנה, לכך יש לחוש שמא יבוא עליה בפניה.

מברר המשנה, האומר לאשתו 'הרי זה גיטך מהיום אם מתי', מַה הִיא – מה דינה בְּאוֹתָן הַיָּמִים שבין נתינת הגט למיתתו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,

הרי היא **כְּאֵשֶׁת אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ**, ואם בא עליה אחר במזיד חייב חנק ובשוגג חייב חטאת. מפני שאין דעת הבעל שיחול הגט אלא סמוך למיתתו ולא משעת נתינת הגט. **רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר**, שאמנם דעתו שיחול הגט סמוך למיתה, אך כל שעה ושעה ספק הוא אם זו היא השעה הסמוכה למיתתו, ולכך באותם ימים היא **מְגוֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת** – ספק מגורשת, והבא עליה חייב אשם תלוי.

גמרא

שנינו במשנה, שאשה שגירשה בעלה מהיום אם ימות, אסורה להתייחד עמו. מביאה הגמרא על כך ברייתא, **תָּנוּ רַבָּנָן, רָאוּהָ** לאשה זו **שֶׁנִּתְיַיחֲדָה עִמּוֹ** – עם בעלה **בְּאַפֵּילָה, אוֹ שֶׁיָּשְׁנָה עִמּוֹ תַּחַת מַרְגְּלוֹת הַמִּטָּה, אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִתְעַסְּקוּ בְּדָבָר אַחֵר** – בתשמיש. **וְחוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם זְנוּת** – שמא בא עליה בזנות [ויבואר להלן בגמרא], **וְאֵין חוֹשְׁשִׁין** שמא בא עליה **מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין**, ולכך אין צריכה ממנו גט שני אחר גט ראשון שכבר נתן לה. **רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין** וצריכה ממנו גט שני משום קידושין **אֲלוּ**. מבררת הגמרא: **מַאי קָאָמַר** – מה הביאור בדברי התנא בברייתא, שבתחילה אמר שאין חוששים לדבר אחר, ואחר כך אמר שחוששים לזנות ולא לקידושין. ושלשה אמוראים נחלקו בביאור ברייתא זו: **אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, הָכִי קָאָמַר** – יש להוסיף בדברי הברייתא וכך אמר התנא, ראוה שנתייחדה אין חוששין שבא עליה, ואם **רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין** – שמא לשם קידושין בעל אותה. אך אם ראו שנָתַן לָהּ **כְּפָפִים** אחר ביאה זו, **חוֹשְׁשִׁין** – תולים שביאה זו שבא עליה קודם לכן **מִשּׁוּם זְנוּת** היא, **דַּאֲמְרִינַן** שכספים אלו **בְּאַתְנַנָּה נָתַן לָהּ** – ניתנו לה בתורת 'אתנן' תמורת הזנות, **וְלכן אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף בְּביאה זוֹ שאחריה נתן לה כספים, חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין** וצריכה הימנו גט. כיון שנחלקו בברייתא תנא קמא ורבי יוסי ברבי יהודה, האם חוששים לביאת קידושין או שתולים שהיתה זו ביאת זנות, מביאה הגמרא את דין המשנה להלן (פא.), ומבארת כשיטת מי נאמרה: שנינו להלן, המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק, בית שמאי אומרים אינה צריכה ממנו גט שני, ובית הלל אומרים צריכה גט שני. ואמר רבה בר בר חנה בשם רבי יוחנן, שמחלוקת זו היא רק כאשר ראו שנבעלה לו. שבית שמאי סוברים, עושה אדם בעילתו בעילת זנות ואין חוששים שמא ביאת קידושין היא זו, ובית הלל סוברים שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, וביאת קידושין היא זו, ולפיכך צריכה ממנו גט שני. אולם, אם לא ראו שנבעלה לו אלא שנתייחדה עמו, דברי הכל אינה צריכה ממנו גט שני. מבררת הגמרא, **כְּמַאן אָזְלָא** – כשיטת מי נאמר **הָא דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שַׁמַּחֲלוֹקֶת** בית שמאי ובית הלל במשנה זו היא רק **כְּשֶׁרָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, אֲבָל** אם **לֹא רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי**. מבארת הגמרא, הרי שלפי ביאורו של רבה בר אבוה את הברייתא, **כְּמַאן** אמר רבי יוחנן שלבית הלל שהלכה כמותם, כשראוה שנבעלה חוששין לקידושין וצריכה הימנו גט, **כְּדִבְרֵי הַכֹּל** – בין לדעת תנא קמא ובין לדעת רבי יוסי ברבי יהודה, שהרי שניהם מודים שאם ראוה שנבעלה חוששים לקידושין, ואם לא ראוה שנבעלה אין חוששים לקידושין, ולא נחלקו אלא באופן שנתן לה כספים אחר שנבעלה. מקשה הגמרא על ביאורו של רבה בר אבוה בדברי הברייתא: **מַתְקִיף לָהּ אַבַּיֵי, מִידֵּי כְּפָפִים קָתָנֵי** – וכי הוזכר בברייתא 'נתינת כספים' שנפרש שבזה נחלקו התנאים, והלא ודאי שאם בזה נחלקו התנאים לא היה טועה התנא בגירסתו להשמיט ענין זה לגמרי מתוך דברי הברייתא. מכח קושיא זו מבאר אביי את דברי הברייתא באופן אחר: **אֶלָּא אָמַר אַבַּיֵי, הָכִי קָאָמַר** – כך אמר התנא, **רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, חוֹשְׁשִׁין** – תולים שבעלה **מִשּׁוּם זְנוּת, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין** שבעלה **מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף חוֹשְׁשִׁין** שבעלה **מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין**. מבררת הגמרא לדעת אביי: **כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שַׁמַּחֲלוֹקֶת** בית שמאי ובית הלל היא רק **כְּשֶׁרָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, אֲבָל לֹא רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט שֵׁנִי**. מבארת הגמרא, שכיון שביאר אביי שלדעת תנא קמא אפילו אם ראוה שנבעלה אין חוששים לקידושין, בהכרח **כְּמַאן** אמר רבי יוחנן שלבית הלל שהלכה כמותם, כשראוה שנבעלה חוששין לקידושין, **כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה** שאמר בראוה שנבעלה 'אף חוששין משום קידושין'. שאילו תנא קמא שאמר שאין חוששים לקידושין, בהכרח יאמר הוא שלא נחלקו בית שמאי ובית הלל בדבר זה כלל, שהרי אם נחלקו, נמצא שהוא סובר כבית שמאי שאין הלכה כמותם. מקשה הגמרא על אביי: **מַתְקִיף לָהּ רָבָא, אִם כֵּן** שהמחלוקת בברייתא בראוה שנבעלה, שדעת תנא קמא שתולים בביאת זנות, ורבי יוסי ברבי יהודה חושש לביאת קידושין, אם כן **מַאי 'אַף'** – מהו הלשון שאמר רבי יוסי ברבי יהודה 'אף חוששין משום קידושין' שמשמעה שחוששין לזנות ואף לקידושין, והרי הם שני דברים הסותרים זה את זה, שהרי תולים בזנות להקל שאין צריכה גט שני, וחוששין לקידושין להחמיר ולהצריכה גט שני. מכח קושיא זו מבאר רבא את דברי הברייתא באופן אחר: **אֶלָּא אָמַר רָבָא, הָכִי קָאָמַר**, ראוה שנבעלה, חוששין משום זנות ואין חוששים משום קידושין, **רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף** אם **לֹא רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה** אלא שנתייחדה עמו, **חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידּוּשִׁין**, ומשום שעידי היחוד הן הן עידי ביאה, כלומר, חזקה שבא עליה כיון שרגילים הם זה בזו. מבררת הגמרא לדעת רבא: **כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שַׁמַּחֲלוֹקֶת** בית הלל ובית שמאי היא רק **כְּשֶׁרָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה, אֲבָל** אם **לֹא רָאוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינָהּ צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט**, מבארת הגמרא, הרי שלפי ביאורו של רבא, **כְּמַאן** אמר רבי יוחנן שלבית הלל שהלכה כמותם, כשראוה שנבעלה חוששין לקידושין, **בְּהכרח דְּלָא כְּחַד** – לא כדעת תנא קמא ולא כדעת רבי יוסי ברבי יהודה. שהרי לדעת תנא קמא אף אם ראוה שנבעלה אין חוששין לקידושין אלא תולים בזנות, ואיך נאמר שתנא קמא יסבור כבית שמאי. ולדעת רבי יוסי ברבי יהודה, אפילו אם לא ראוה שנבעלה אלא שנתייחדה גם חוששין לקידושין, ואילו רבי יוחנן אמר שאם לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין חוששין לקידושין. אלא בהכרח שרבא מעמיד את מחלוקת בית שמאי ובית הלל באופן שלא ראוה שנבעלה, ולבית הלל חוששין לקידושין וצריכה גט, וזהו כדברי רבי יוסי ברבי יהודה.

שנינו במשנה, **מַה הִיא בְּאוֹתָן הַיָּמִים, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּאֵשֶׁת אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מְגוֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת: תָּנָא וּבִלְבַד שֶׁיָּמוּת** – מה שאמר רבי יוסי שהיא ספק מגורשת, אין זה אלא אם לבסוף מת הבעל, שנמצא שכל שעה היה ספק שמא היא שעה הסמוכה למיתה, אולם אם לבסוף לא מת, הרי נתגלה למפרע שאין זה גט, ונמצא שבא על אשת איש. בתחילה סברה הגמרא שבסיפא מדובר באופן שאמר 'הרי זה גיטך מהיום אם מתי', ואפילו שהוא אמר 'מהיום' לא אומרים שהגט חל משעת מסירתו, אלא לרבי יהודה ודאי אשת איש היא, ולרבי יוסי ספק אשת איש היא. אם כן מקשה הגמרא, **וְלִבְלַד מֵיית חֲוֵי גִּיטָּא** – וכי לאחר שימות הבעל יחול הגט, **וְהָא קָיְימָא לָן דְּאֵין גֵּט לְאַחַר מִיתָה**. מתרצת הגמרא: **אָמַר רָבָה**, באופן שאמר 'מהיום אם מתי' ודאי לכשמת מתגלה למפרע שהגט חל משעת נתינתו, והבא עליה פטור מכלום שהרי פנויה היא, אלא מדובר בסיפא **בְּאוֹמֵר** 'הרי זה גיטך אם מתי מחולי זה, והתגרשי בו **מֵעַתָּה שֶׁאֲנִי בָּעוֹלָם**'. ובזה סוברת המשנה שכוונתו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ולא משעת נתינת הגט, אלא שלדעת רבי יהודה כל שלא מת הוברר הדבר שלא היתה גרושה באותה שעה אלא אשת איש והבא עליה חייב חטאת. ולדעת רבי יוסי, כיון שמשעת נתינת הגט כל שעה היא בספק שמא היא השעה הסמוכה למיתתו, הבא עליה הרי הוא כבא על ספק אשת איש שחייב אשם תלוי, ולא אומרים לאחר זמן, הוברר הדבר שלא היתה גרושה באותה שעה, כיון שדעתו שאין ברירה. הגמרא מביאה עוד שיטות בדין זה של 'מה היא באותן הימים': **תָּנוּ רַבָּנָן, יָמִים שֶׁבֵּינֹתַיִם, בַּעֲלָהּ וַבַּאי, בְּמֵצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ, וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ**, ואם מתה היא לפניו, הרי הוא **יוֹרְשָׁהּ**